

Anna Pawiak

Małgorzata Schneider

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

STANOWISKO PRZYSZŁYCH ABSOLWENTÓW WOBEC WYBRANYCH FORM AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ W ŚWIETLE WYMAGAŃ PRACODAWCÓW

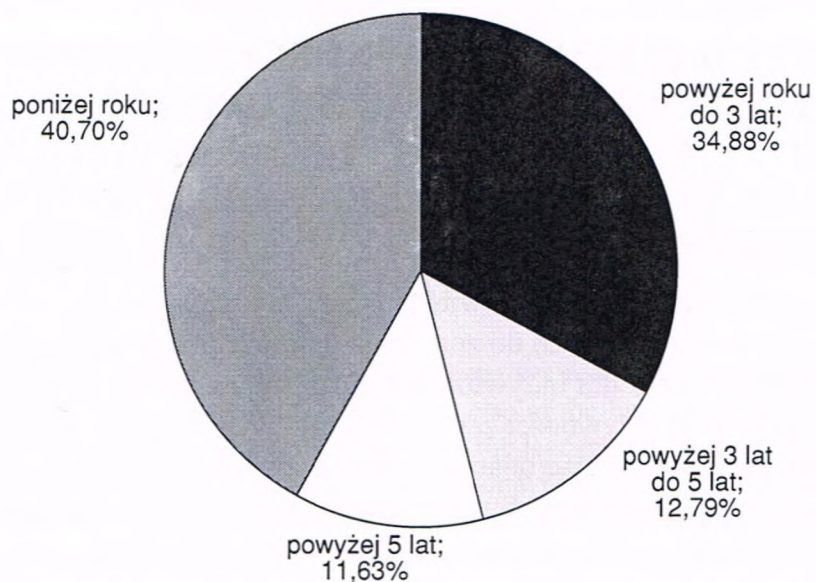
Z wszelkich form aktywności ludzkiej formy aktywności zawodowej stanowią podstawę działalności życiowej człowieka. Rosnące wymagania ze strony pracodawców i wzrost świadomości co do znaczenia odpowiedniego wykształcenia oraz posiadania doświadczenia dla indywidualnego rozwoju stają się powodem podejmowania różnych form aktywności zawodowej młodych ludzi już w toku studiów. Przyszli absolwenci studiów stacjonarnych stanowią szczególną kategorię kandydatów zatrudnianych na rynku pracy. Są aktywność zawodową rozpoczynają z myślą o przyszłej mobilności w tym obszarze życia, będącej czynnikiem zabezpieczenia socjalnego. Za zasadne uznano więc zapoznanie się z opiniami studentów kierunku *edukacja techniczno-informatyczna* na temat ich doświadczeń w podejmowanej przez nich wybranej formie aktywności zawodowej, która – jak wykazały wyniki uzyskanych badań – jest znacząca. Podkreślić jednak należy, iż uzyskane wnioski są wynikiem badań, które należy traktować jako sondażowe.

Badaną populację stanowili studenci w liczbie 86 osób: III roku stacjonarnych studiów licencjackich (55,81%) i I roku magisterskich studiów uzupełniających na kierunku ETI (44,19%). Ze względu na specyfikę kierunku, aż 88,37% respondentów stanowili mężczyźni, natomiast 11,63% kobiety.

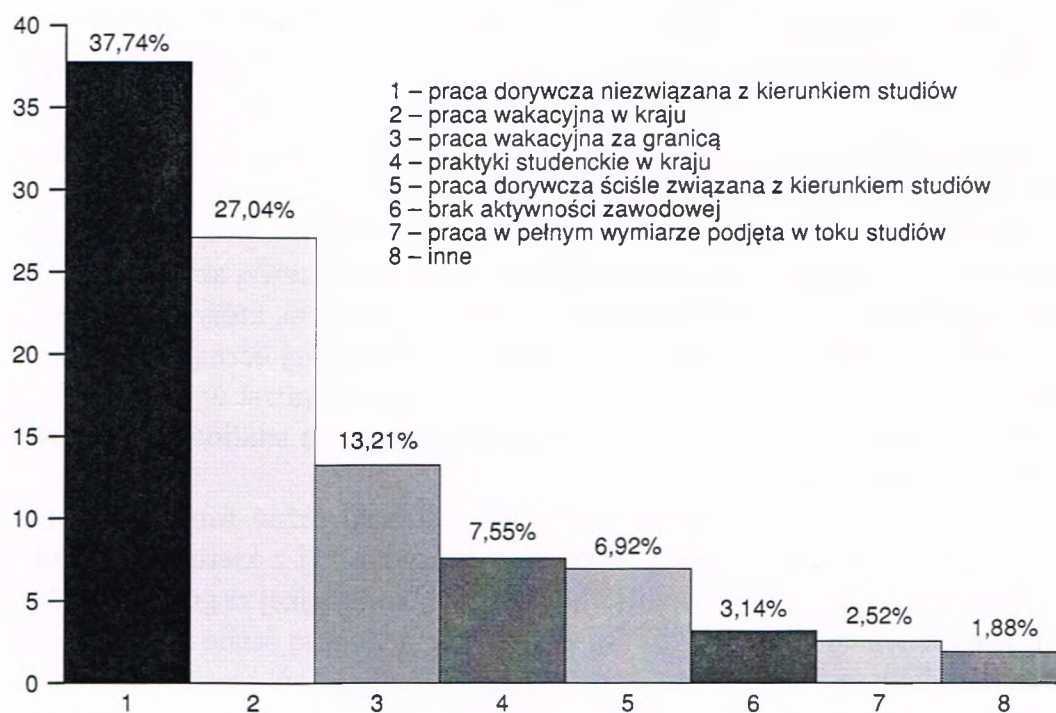
W wyniku przeprowadzonych badań ustalono, że najliczniejszą grupą badanych studentów były osoby, których doświadczenie w dotychczasowej aktywności zawodowej wynosiło mniej niż rok (40,70%), 34,88% to studenci, których doświadczenie zawodowe objęło okres czasowy od roku do 3 lat, najmniej liczną grupę stanowili studenci z doświadczeniem powyżej 5 lat (11,63%), natomiast w czasie powyżej 3 lat do 5 lat różne formy aktywności zawodowej w toku studiów podejmowało 12,79% respondentów.

Studenci w zadeklarowanym czasie podejmowali różne formy aktywności zawodowej, począwszy od pracy dorywczej niezwiązanej z kierunkiem studiów (37,74%), pracy wakacyjnej w kraju (27,04%), pracy wakacyjnej za granicą (13,21%), praktyk studenckich w kraju (7,55%), aż po pracę dorywczą ściśle związaną z kierunkiem studiów (6,92%). Grupa stanowiąca 2,52% podjęła w czasie studiów pracę w pełnym wymiarze, natomiast 1,88% respondentów rozpoczęło własną działalność gospodarczą. W ogóle nie pracowało dotychczas 3,14% studentów. Należy zwrócić

uwagę, iż najczęściej podejmowaną aktywnością zawodową przez badanych była praca dorywcza niezwiązana z kierunkiem studiów, praca wakacyjna w kraju, praca wakacyjna za granicą.

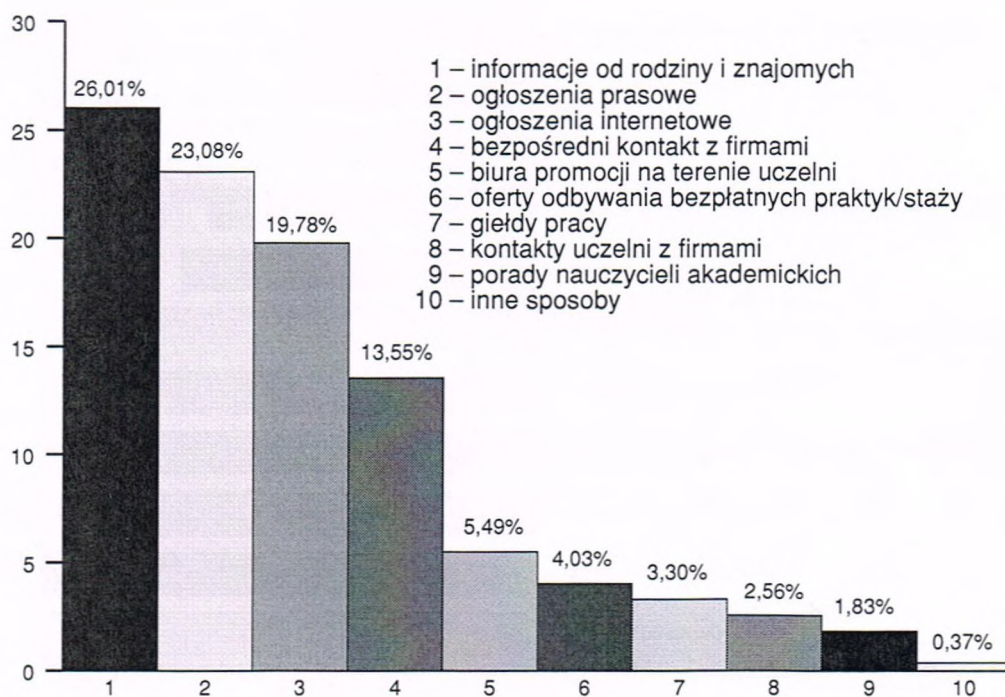

Wykres 1. Doświadczenie studentów w dotychczasowej aktywności zawodowej

Wykres 2. Formy aktywności zawodowej studentów w toku studiów

Studenci wykonywali różnorodne zajęcia zawodowe. Wśród najczęściej wymienianych znalazły się: przedstawiciel handlowy, korepetytor, stażysta od spraw podatkowych, sprzedawca, kolporter ulotek i gazet, barman, kelner, monter-elektronik, operator maszyn (budowlanych, rolniczych), mechanik, kierowca, pomocnik na budowie, animator dziecięcy, fakturzysta, sekretarka, opiekunka do dziecka.

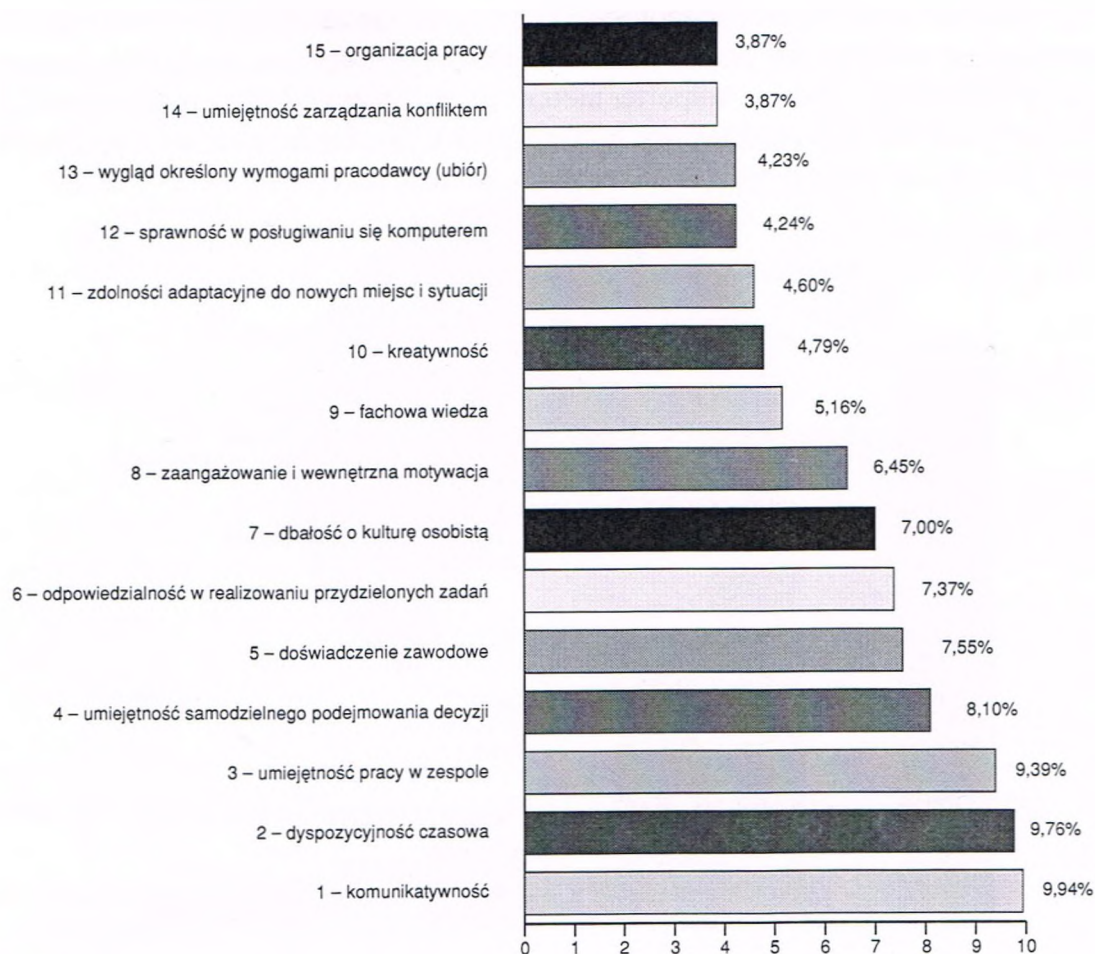

Wykres 3. Sposoby poszukiwania pracy przez studentów

Wykorzystywane przez badanych sposoby poszukiwania pracy to przede wszystkim informacje od rodziny i znajomych (26,01% wskazań), ogłoszenia prasowe (23,08%) oraz w 13,55% bezpośredni kontakt z firmami. Z ogłoszeń internetowych korzystało 19,78%, z innych źródeł – 0,37% badanych (Tymczasowa Agencja Pracy, Biuro Karier). Z pośrednictwa biura promocji, znajdującego się na terenie uczelni, korzystało 5,49% studentów, z ofert odbywania bezpłatnych staży – 4,03%. Giełda pracy wykorzystywana była przez respondentów w celu znalezienia pracy w zaledwie 3,30%, również kontakt uczelni z firmami (2,56%) zdaje się kiepskim sposobem na znalezienie pracy w opinii studentów, lecz na ostatnim miejscu znalazły się porady nauczycieli akademickich (1,83%).

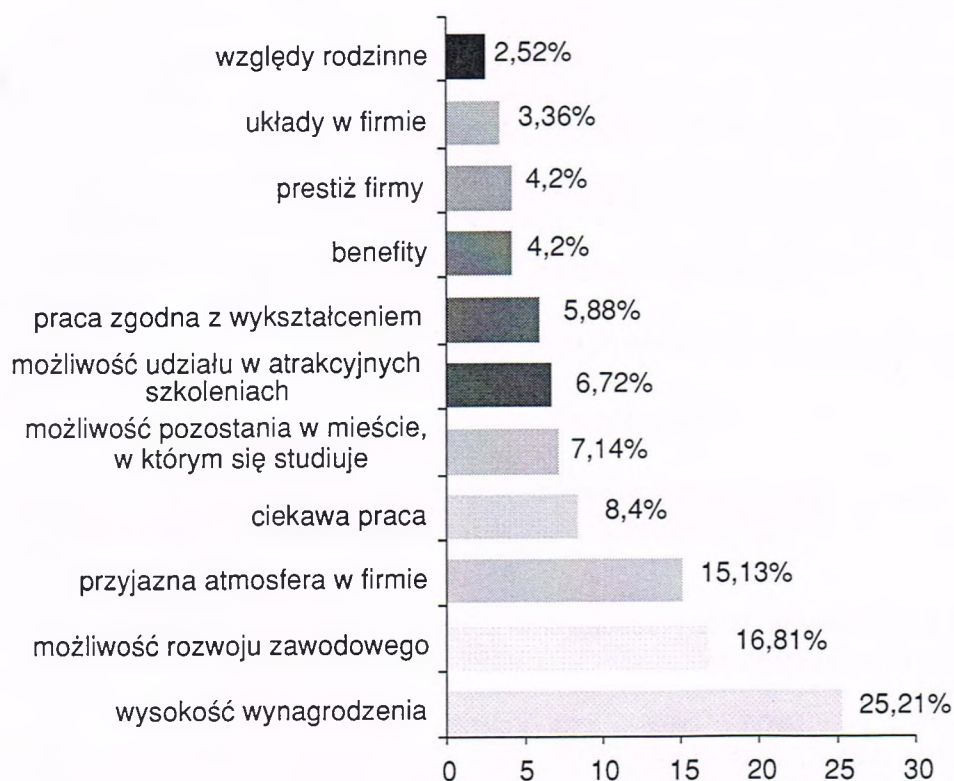
Poszukując pracy na czas studiów, respondenci mieli okazję zapoznać się z wymaganiami stawianymi im ze strony pracodawców. Z zaproponowanej listy, mając możliwość zakreślenia dowolnej liczby odpowiedzi, wypełniający kwestionariusz wybrali te, z którymi spotykali się najczęściej. W pierwszej kolejności, jak zadeklarowali, wymagano od nich komunikatywności, dyspozycyjności czasowej, umiejęt-

Wykres 4. Wymagania pracodawców wobec starających się o zatrudnienie studentów

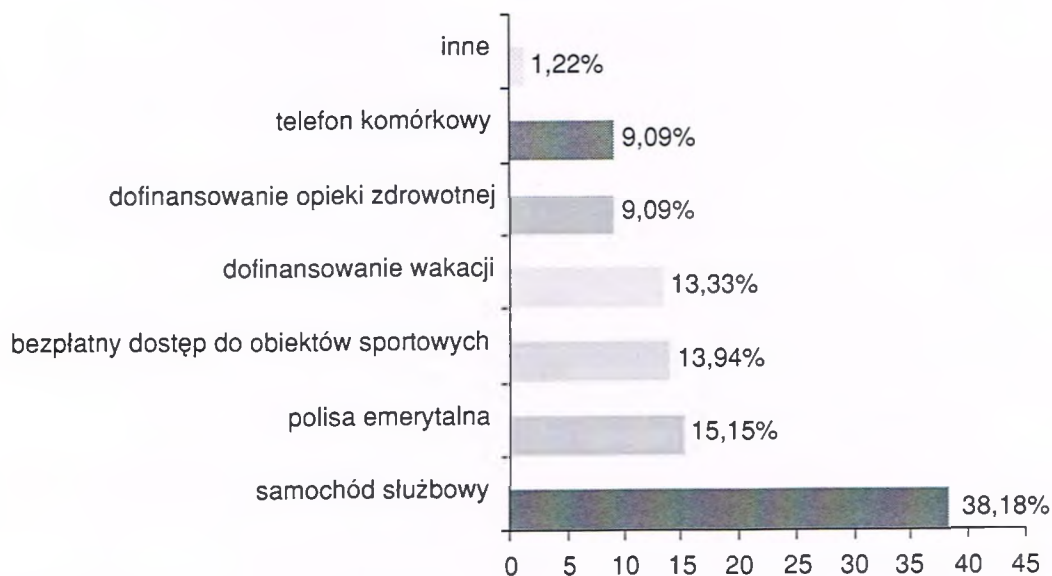
ności współpracy w zespole, umiejętności samodzielnego podejmowania decyzji. Na piątej pozycji wśród wymagań pracodawców w opinii studentów znalazło się doświadczenie zawodowe, następnie odpowiedzialność w realizowaniu przydzielonych zadań oraz dbałość o kulturę osobistą. Po zaangażowaniu i wewnętrznej motywacji wymaganej od respondentów, znalazła się również fachowa wiedza i kreatywność, jakiej oczekiwali od nich przyszli pracodawcy. Na niższej pozycji wśród wymagań znalazła się umiejętność dostosowywania do nowych miejsc i sytuacji, sprawność w posługiwaniu się komputerem, w tym znajomość programów (Solid, Auto-Cad, Linux, Microsoft Office, Affter Effects, 3Ds max, Corel). Rzadziej, lecz znalazły się i takie firmy, w których życzono sobie wyglądu określonego wymogami pracodawcy. Pracodawcy zwracali również uwagę na umiejętność zarządzania konfliktem oraz umiejętność optymalnego organizowania i planowania zadań w celu wydajnego wykorzystania czasu. Na uwagę zasługuje fakt, iż w hierarchii najczęściej określanych wymagań pracodawców dotyczą umiejętności interpersonalnych przyszłych pracowników. Umiejętności te składają się na tzw. inteligencję emocjonalną.

Wykres 5. Czynniki decydujące o podjęciu pracy przez studentów

Długa lista wymagań przedstawiana przez pracodawców nie zniechęcała studentów do zdobywania doświadczeń w różnych formach aktywności zawodowej. Czynniki wpływające na decyzję podjęcia przez nich pracy były jednak różne. I tak w 25,21% duży wpływ miała wysokość wynagrodzenia, jednak oprócz motywacji finansowej równie znaczący wpływ na podjęcie zatrudnienia miała możliwość rozwoju zawodowego (16,81%), a także – co może wydawać się zaskakujące – przyjazna atmosfera pracy w firmie (15,13%). Prawie o połowę mniejsze oddziaływanie na studentów, jako czynnik motywujący do podjęcia pracy, posiadała ciekawa praca, co stanowiło 8,40%. Studenci, podejmując zatrudnienie, brali również pod uwagę, co jest zrozumiałe, możliwość pozostania w mieście, w którym studiują (7,14%), możliwość uczestniczenia w atrakcyjnych szkoleniach (6,72%). Nie bez znaczenia w podejmowaniu decyzji o zatrudnieniu na danym stanowisku miał fakt, iż studenci poszukiwali pracy zgodnej z kierunkiem wykształcenia (5,88%). Nie były im również obojętne benefity proponowane przez pracodawców i prestiż firmy, co zadeklarowało 4,2% badanych. Na ostatnich miejscach wśród czynników mających wpływ przy kierowaniu się przez studentów wyborem podejmowanej pracy zawodowej miały układy w firmie (3,36%) i względy rodzinne (2,52%).

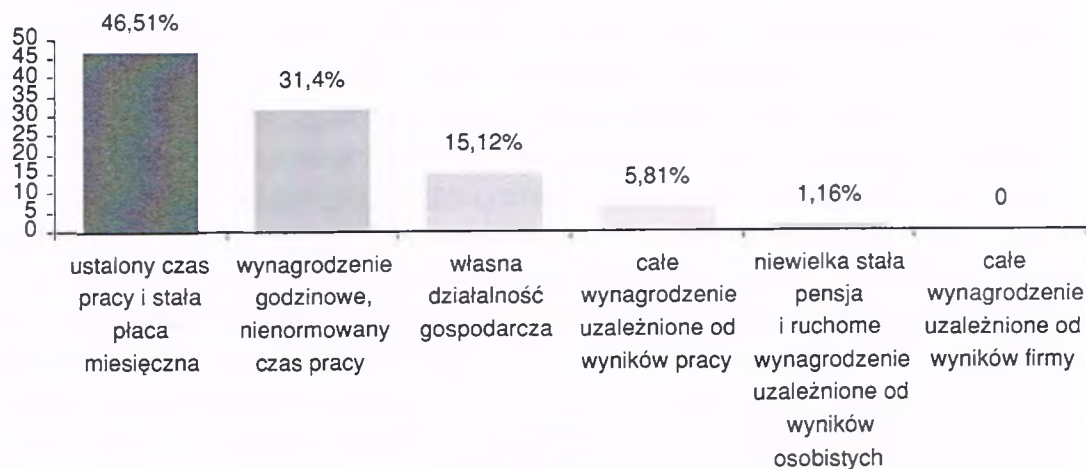
Wspominając o benefitach proponowanych przez firmy, w których studenci poszukiwali pracy, największym powodzeniem, jak zadeklarowali, cieszyła się możli-

Wykres 6. Oferowane przez pracodawców korzyści i świadczenia najczęściej wybierane przez studentów

wość korzystania z samochodu służbowego (38,18%), o wiele mniejsze zainteresowanie budziły: proponowana polisa emerytalna (15,15%), bezpłatny dostęp do obiektów sportowych (13,94%) oraz dofinansowanie wakacji (13,33%). W najmniejszym stopniu studenci zadeklarowali wybór dodatkowych korzyści proponowanych przez pracodawców w postaci dofinansowania opieki zdrowotnej (9,09%) i możliwości korzystania z telefonu komórkowego (9,09%).

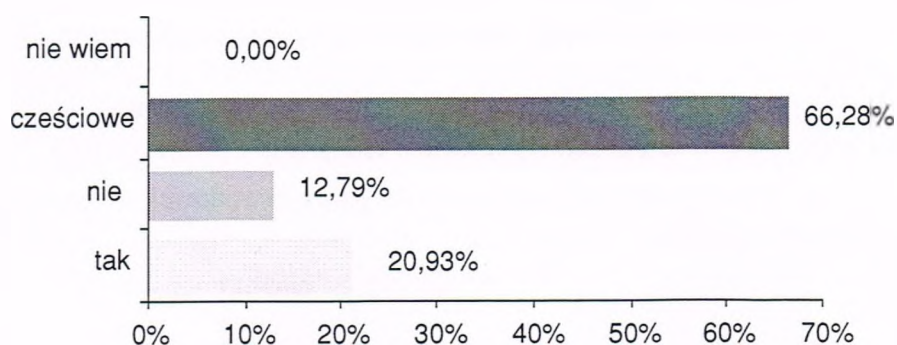
Poszukując odpowiedzi na pytanie, jakiego rodzaju wynagrodzenie chcieliby otrzymywać studenci za wykonaną pracę, uzyskano informacje, iż najbardziej preferowanym przez respondentów sposobem rozliczania z pracodawcą jest stała

Wykres 7. Preferowane przez studentów rodzaje wynagrodzeń

miesięczna płaca i ustalony czas pracy (46,51%), następnie wynagrodzenie od godzin pracy przy nienormowanym czasie pracy (31,40%). Grupa studentów stanowiąca 15,12% badanych woli prowadzić własną działalność. Zdecydowanie mniej badanych opowiedziało się za całkowitym uzależnieniem swojego wynagrodzenia od wyników pracy (5,81%), niewielką stałą pensją i ruchomym wynagrodzeniem uzależnionym od wyników osobistych (1,16%). Wśród badanej populacji nie znalazła się ani jedna osoba, która zadeklarowałaby chęć otrzymywania wynagrodzenia uzależnionego od wyników firmy.

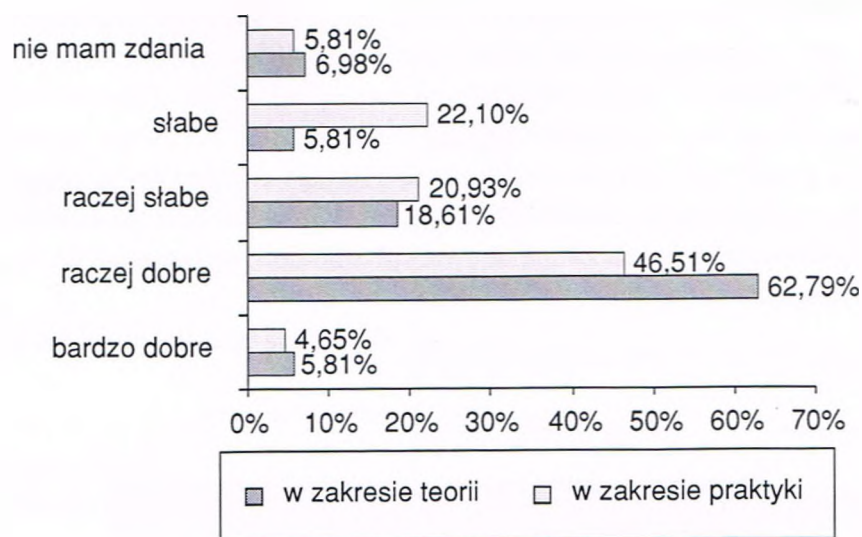

Wykres 8. Przygotowanie do pracy zawodowej w ramach realizowanych na studiach przedmiotów w opinii studentów

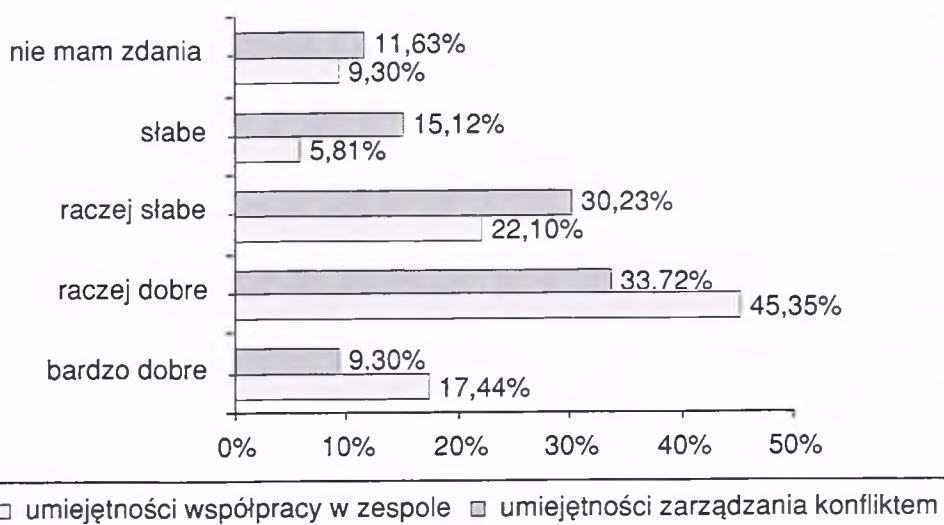
Poczucie dobrego przygotowywania do pracy zawodowej w ramach realizowanych na studiach przedmiotów posiada we własnym odczuciu 20,93% badanych, nie uważa się za dobrze przygotowanych 12,79% studentów, natomiast swoje przygotowanie do pracy zawodowej za częściowo dobre uznało aż 66,28% studentów.

Studenci stwierdzili, iż w zakresie teorii mają raczej dobre przygotowanie zawodowe, co uznało 62,79% badanych. Mniejsza grupa uważa, że posiada raczej dobre przygotowanie w zakresie praktyki (46,51%). Jedynie 5,81% studentów oceniło swoje przygotowanie teoretyczne jako bardzo dobre i 4,65% praktyczne umiejętności jako bardzo dobre. Wśród respondentów znalazła się grupa osób licząca 18,61%, która uznała swoje przygotowanie teoretyczne za raczej słabe i 20,93% przygotowanie praktyczne za słabe. Niestety, dość znaczący odsetek, bo 22,10% respondentów, uważa, iż ich przygotowanie praktyczne jest w ogóle słabe. O wiele mniej studentów, bo 5,81%, uznało, że ma słabe przygotowanie teoretyczne. Nie potrafiło ocenić swojego przygotowania zawodowego w zakresie teorii 6,98% respondentów i w zakresie praktycznym 5,81%, co może budzić pewne zastrzeżenia.

Uzyskane wyniki badań wskazały na duże wymagania pracodawców co do określonych umiejętności interpersonalnych. Powinny więc one znaleźć swe odzwierciedlenie w poczuciu dobrego przygotowaniu studentów z tego zakresu. Wśród kilkunastu pytań skierowanych do respondentów znalazły się między innymi te dotyczące znaczenia, jakie przywiązuje się na studiach w zakresie np. przygotowania

Wykres 9. Ocena wynoszonego przygotowania do pracy zawodowej w ramach studiów w opinii studentów

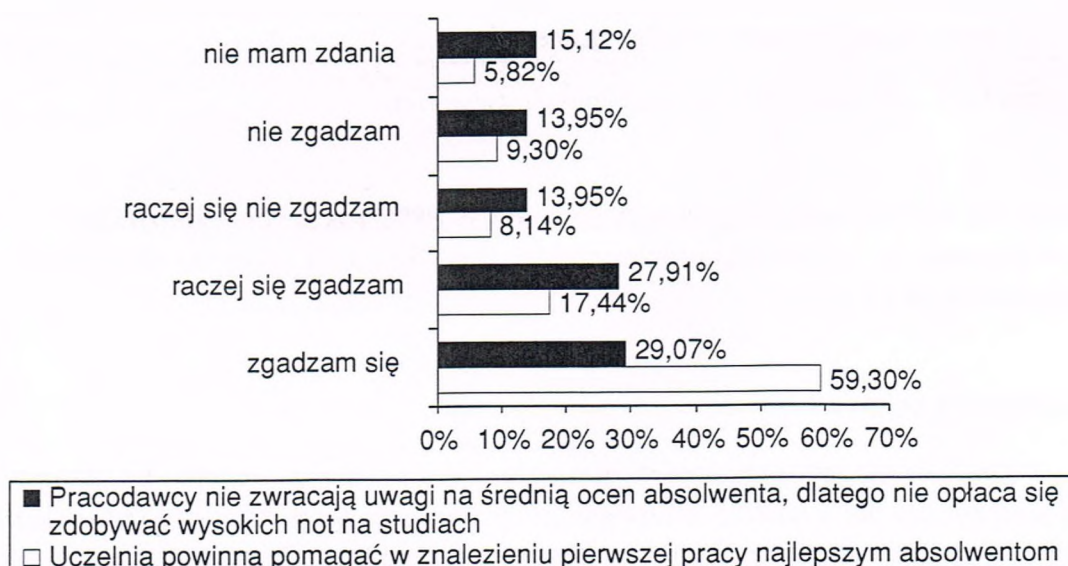
Wykres 10. Ocena wynoszonego przygotowania do pracy zawodowej w ramach studiów w opinii studentów

do zarządzania konfliktem i umiejętności współpracy w zespole. Zwraca uwagę fakt, iż ponad 40% studentów oceniło swoje przygotowanie do zarządzania konfliktem w sytuacjach zawodowych jako bardzo dobre (9,30%) lub raczej dobre (33,72%), a ponad 60% respondentów zadeklarowało umiejętność współpracy w zespole, z czego 17,44% jako bardzo dobre, a 45,35% jako raczej dobre. Niestety, znacząca grupa badanych ocenia swoje umiejętności radzenia sobie z konfliktem jako raczej

słabe (30,23%) i słabe (15,12%), a 11,63% nie ma zdania. Jako niezadowolające umiejętności pracy w zespole oceniło u siebie 22,10%, całkowicie słabe 5,81%, a 11,63% nie wyraziło żadnej opinii na ten temat.

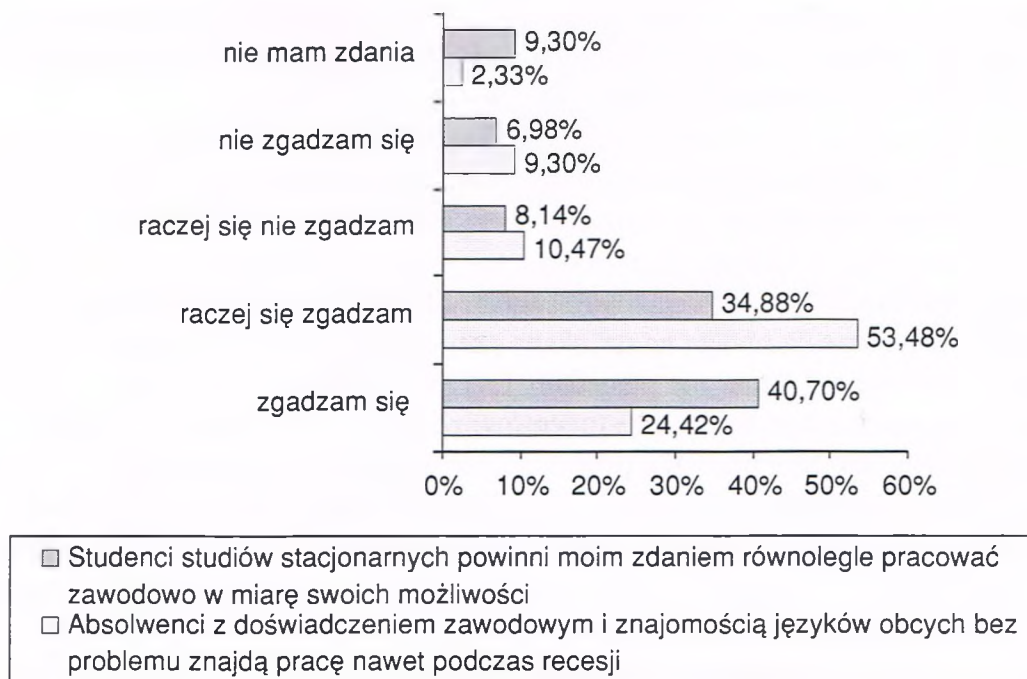
Podjęto również próbę poznania opinii studentów, czy pracodawcy zwracają uwagę na średnią ocen absolwenta. Sami zainteresowani zgadzają się z opinią w 29,07%, że pracodawcy nie zwracają uwagi na oceny ze studiów swoich przyszłych pracowników. Raczej zgadza się z takim stwierdzeniem 27,91%. Taki sam procent odpowiedzi – 13,95% stanowili studenci, których zdaniem pracodawcy raczej zwracają lub zwracają uwagę na uzyskane noty przez studentów w czasie studiów. Żadnej opinii na ten temat nie posiadało 15,12% badanych. W związku z powyższym, aby wyróżnić najlepszych studentów, zdaniem respondentów uczelnia powinna znaleźć dla nich pierwszą pracę, z czym zgodziło się całkowicie aż 59,13% badanych, raczej potwierdziło to 17,44%, niewielka grupa uznała, że raczej nie (8,14%) i nie (9,30%). Nie ustosunkowało się do tego stwierdzenia 8,82% badanych.

Wykres 11. Opinia studentów na temat danych stwierdzeń

Badana grupa studentów uznała jednoznacznie w 24,42%, że przyszli absolwenci z posiadanym już doświadczeniem zawodowym i znajomością języków obcych bez problemu znajdą zatrudnienie na obecnym rynku pracy, raczej znajdują w opinii 53,48%. Grupa badanych w ilości 10,47% uznała, iż raczej nie ma to znaczenia, natomiast 9,30% zaprzeczyło powyższemu stwierdzeniu. Nie wypowiedziało się na ten temat 2,33%.

W związku z powyższym, aż ponad 70% studentów wyraziło opinię, że większe szanse na zatrudnienie po ukończeniu studiów posiada się, podejmując w miarę możliwości różne formy aktywności zawodowej już w toku studiów, zdecydowanie

Wykres 12. Opinia studentów na temat danych stwierdzeń

uznało tak 40,70% badanych, raczej tak uznało 34,88%. Raczej nie zgodziło się z tym 8,14% badanych, całkowicie zaprzeczyło temu 6,98%, a nie potrafiło określić swojego stanowiska 9,33%.

Podsumowanie

Pozyskiwanie przez studentów pierwszych doświadczeń nie tylko po ukończeniu studiów, ale już w trakcie ich trwania na pewno daje im podstawy do posiadania większej mobilności na rynku pracy. Doświadczenia w podejmowanej przez studentów wybranej formie aktywności zawodowej, jak wykazały wyniki uzyskanych badań, są już znaczące. Wyniki uzyskanych badań ukazują, iż w pewnym sensie nieformalny sposób poszukiwania zatrudnienia, przy pomocy rodziny i znajomych, jest tym najczęściej wybieranym przez studentów poszukujących pracy. Zwracają oni uwagę również na benefity, czyli dodatkowe korzyści i świadczenia oferowane im przez pracodawców, które wpływały na podjęcie przez młodych ludzi decyzji o zatrudnieniu w danej firmie. Studenci są już świadomi wymagań stawianych przed nimi przez pracodawców. Posiadają również rozeznanie, które z umiejętności są preferowane przez przyszłych pracodawców. Osoby rozpoczynające swoją drogę zawodową nie tylko powinno cechować dobre przygotowanie do zawodu w danej dziedzinie, ale posiadanie umiejętności interpersonalnych, stawianych wysoko w hierarchii wymagań współczesnego rynku pracy.

Summary

THE POSITION OF FUTURE GRADUATES IN RELATION TO SELECTED FORMS OF PROFESSIONAL ACTIVITY IN THE LIGHT OF EMPLOYERS' REQUIREMENTS

Future graduates of full-time studies comprise a special category of candidates employed in the labour market already at the time of their studies. Students' acquisition of primary experience not only after the completion of their studies, but already during the studies has a favourable effect on the course of their further professional careers. It was considered substantiated to see what opinions technology and computer science students have of their experience in the form of professional activities they take up. The results show that the activity is considerable. Due to this various students' experience concerning the contemporary labour force were collected. It also helped to identify the methods employed to look for a job, additional advantages and benefits offered by employers which encouraged young people to take up a job, and what is most important, employers' requirements which conditioned young people's employment in a company at the post they applied for. Persons starting their professional career should be well-trained for a profession in a specific area, as well as have interpersonal skills which are placed highly in the hierarchy of requirements of the contemporary labour market.